
نظام مفهومی قرآن کریم

ریشه‌ی ۱۱۴۴

هو الحکیم

برای دستیابی به نقشه‌ی علم، نیاز به نقشه‌ی مفاهیمی داریم که در شکل‌گیری حوزه‌های علمی مورد استفاده قرار می‌گیرد. برای به دست آوردن نقشه‌ی مفاهیم نیز می‌توان از نقشه‌ی ریشه‌های مفاهیم آغاز کرد. در تدوین نقشه‌ی علم مورد نظر ما که زیربنا و شالوده‌ی آن، قرآنی است، ابتدا به نقشه‌ی مفاهیم قرآنی نیاز داریم که برای رسیدن به آن، نخست از نقشه‌ی ریشه‌های قرآنی آغاز می‌کنیم. در این نقشه، ریشه‌ی لغوی مفاهیم قرآنی و روابط آنها به تصویر کشیده می‌شود.

قرآن کریم دارای ۱۹۱۹ ریشه می‌باشد که مجموعه‌ی ۱۶۰۹۰ کلمه‌ی مختلف (با در نظر گرفتن اعراب) از آنها مشتق شده است.

در نقشه‌ی ریشه‌های مفاهیم قرآن کریم، برای هر ریشه یک گره در نظر گرفته شده است. مطابق تعریف، دو ریشه با یکدیگر ارتباط دارند، هرگاه یکی از مشتقات آنها در یک آیه همزمان ظاهر شده باشند (هم‌وقوعی). هرچه هم‌وقوعی دو ریشه با یکدیگر بیشتر باشد، یعنی ارتباط آنها قوی‌تر است و در نتیجه ضخامت یال رسم شده بین آن دو ریشه، بیشتر خواهد بود.

در این سند، اطلاعات مربوط به ریشه‌ی شماره‌ی ۱۱۴۴، «عقد» ثبت شده است. این اطلاعات شامل فهرست مشتقات و تعداد تکرار آنها، فهرست ریشه‌های مرتبط با تعداد هم‌وقوعی و فهرست آیات مرتبط به آن ریشه می‌باشد. همچنین دو نمودار در پیوست این سند وجود دارد که یکی نمودار نقشه‌ی ریشه‌ی «عقد» و یکی نمودار نقشه‌ی مشتقات ریشه‌ی «عقد» می‌باشد.^۱

امید است که این مجموعه و مستندات دیگر آن بتواند زمینه‌ی لازم برای تولید علم قرآن محور را فراهم نماید.

مرکز مطالعات سیستم‌های ترنس‌فیزیکی

شهریورماه ۱۳۸۹

رمضان المبارک ۱۴۳۱

^۱ این اطلاعات از نرم‌افزار «نور الانوار» محصول مرکز تحقیقات علوم کامپیوتری نور، استخراج شده است، که بدین‌وسیله از همکاری آن مرکز برای در اختیار گذاشتن پایگاه داده‌ی ریشه‌ها و کلمات سپاسگزاری می‌شود.

مشخصات

شماره	۱۱۴۴
ریشه	عقد
تعداد تکرار	۷
تعداد مشتقات	۷
تعداد ریشه مرتبط	۸۷

فهرست مشتقات

۱. الْعَقِدِ (۱)	۲. بِالْعُقُودِ (۱)	۴. عَقَدْتُمْ (۱)	۶. عُقْدَةٌ (۱)
۲. عَقَدْتُ (۱)	۵. عُقْدَةٌ (۱)	۷. عُقْدَةٌ (۱)	

فهرست ریشه‌های مرتبط

۱. اتى (۱)	۱۹. جعل (۱)	۳۷. شرر (۱)	۵۵. فضل (۱)	۷۳. نعم (۱)
۲. اجل (۱)	۲۰. جناح (۱)	۳۸. شکر (۱)	۵۶. قبل (۱)	۷۴. نفت (۱)
۳. اخذ (۲)	۲۱. جنح (۱)	۳۹. شهد (۱)	۵۷. قرب (۲)	۷۵. نفس (۲)
۴. الله (۸)	۲۲. حتى (۱)	۴۰. شىء (۱)	۵۸. قول (۲)	۷۶. نكح (۲)
۵. اله (۸)	۲۳. حذر (۱)	۴۱. صوم (۱)	۵۹. كنب (۱)	۷۷. وجد (۱)
۶. امن (۱)	۲۴. حرر (۱)	۴۲. صيد (۱)	۶۰. كسو (۱)	۷۸. وسط (۱)
۷. انن (۶)	۲۵. حرم (۱)	۴۳. طعم (۲)	۶۱. كفر (۲)	۷۹. وعد (۱)
۸. اهل (۱)	۲۶. حفظ (۱)	۴۴. طلق (۱)	۶۲. كلل (۲)	۸۰. وفى (۱)
۹. اوى (۱)	۲۷. حكم (۱)	۴۵. عرض (۱)	۶۳. كمن (۱)	۸۱. وقى (۱)
۱۰. ائى (۱)	۲۸. حلف (۱)	۴۶. عرف (۱)	۶۴. كون (۱)	۸۲. ولد (۱)
۱۱. ابي (۲)	۲۹. حلل (۳)	۴۷. عزم (۱)	۶۵. لسن (۱)	۸۳. وله (۸)
۱۲. بصر (۱)	۳۰. حلم (۱)	۴۸. عشر (۱)	۶۶. لعل (۱)	۸۴. ولى (۱)
۱۳. بلغ (۱)	۳۱. خطب (۱)	۴۹. عفو (۳)	۶۷. لغو (۱)	۸۵. یدی (۱)
۱۴. بهم (۱)	۳۲. ذکر (۱)	۵۰. علم (۴)	۶۸. مسس (۱)	۸۶. یمن (۵)
۱۵. بین (۲)	۳۳. رقب (۱)	۵۱. عمل (۱)	۶۹. نسو (۱)	۸۷. يوم (۱)
۱۶. ترک (۱)	۳۴. رود (۱)	۵۲. غفر (۱)	۷۰. نسی (۱)	
۱۷. تلو (۱)	۳۵. سرر (۱)	۵۳. غیر (۱)	۷۱. نصب (۱)	
۱۸. ثلث (۱)	۳۶. سکن (۱)	۵۴. فرض (۳)	۷۲. نصف (۱)	

فهرست آیات

۱. {البقرة - ۲۳۵} وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِي مَا عَرَضْتُمْ بِهِ مِنْ خُطْبَةِ النَّسَاءِ أَوْ أَكْنُتُمْ فِي أَنْفُسِكُمْ عَلِيمَ اللَّهِ أَنَّكُمْ سَتَذَكُرُونَهُنَّ وَلَكِنْ لَا تُؤَاعِدُوهُنَّ سِرًّا إِلَّا أَنْ تَقُولُوا قَوْلًا مَعْرُوفًا وَلَا تَعْرَمُوا عُقْدَةَ النَّكَاحِ حَتَّىٰ يَبْلُغَ الْكِتَابُ أَجَلَهُ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي أَنْفُسِكُمْ فَاحْذَرُوهُ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَفُورٌ حَلِيمٌ
۲. {البقرة - ۲۳۷} وَإِنْ طَلَقْتُمُوهُنَّ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَمْسُوهُنَّ وَقَدْ فَرَضْتُمْ لَهُنَّ فَرِيضَةً فَنِصْفُ مَا فَرَضْتُمْ إِلَّا أَنْ يَعْفُونَ أَوْ يَعْفُوَ الَّذِي بِيَدِهِ عُقْدَةُ النَّكَاحِ وَأَنْ تَعْفُوا أَقْرَبُ لِلتَّقْوَىٰ وَلَا تَنْسُوا الْفَضْلَ بَيْنَكُمْ إِنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ
۳. {النساء - ۳۳} وَلِكُلِّ جَعَلْنَا مَوَالِي مِمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ وَالَّذِينَ عَقَدْتُمْ أَيْمَانَكُمْ فَأَتَوْهُم نَصِيْبُهُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيداً
۴. {المائدة - ۱} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَوْفُوا بِالْعُقُودِ أُجِلَّتْ لَكُمْ بِهِمَّةُ الْأَنْعَامِ إِلَّا مَا يُنْتَلَىٰ عَلَيْكُمْ غَيْرَ مُحِلِّ الصَّيْدِ وَأَنْتُمْ حُرْمٌ إِنَّ اللَّهَ يَجْعَلُ مَا يُرِيدُ
۵. {المائدة - ۸۹} لَا يُؤَاخِذُكُمُ اللَّهُ بِاللَّغْوِ فِي أَيْمَانِكُمْ وَلَكِنْ يُؤَاخِذُكُمْ بِمَا عَقَدْتُمُ الْأَيْمَانَ فَكَفَّارَتُهُ إِطْعَامُ عَشْرَةِ مَسَاكِينَ مِنْ أَوْسَطِ مَا تُطْعَمُونَ أَهْلِيكُمْ أَوْ كِسْوَتُهُمْ أَوْ تَحْرِيرُ رَقَبَةٍ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ ذَلِكَ كَفَّارَةُ أَيْمَانِكُمْ إِذَا حَلَفْتُمْ وَاحْفَظُوا أَيْمَانَكُمْ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ
۶. {طه - ۲۷} وَاحْلُلْ عُقْدَةً مِنْ لِسَانِي
۷. {الفلق - ۴} وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ